

Synkkämaayökkönen

Svenskt jordfly
Spaelotis suecica

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävät (NT)

Luonnehdinta

Synkkämaayökkönen on suurehko yöperhonen, jonka siipiväli on 35–41 mm. Punertavanruskeissa etusiivissä on harmaanruskeaa kehnää ja heikot kuviot. Takasiivet ovat sameneen vaaleanruskeat ja selväsuoniset. Laji on sekoitettavissa vaaleampaan ja hieman kookkaampaan lattamaayökköseen (*Spaelotis ravidata*), joka on synkkämaayökköstä uhanalaisempi.

Elinympäristö ja levinneisyys

Synkkämaayökkönen elää hiekkaisilla kedoilla, harjuilla, hiekkarannoilla ja uuselinympäristöissä, kuten soranottoalueilla. Laji lentää öisin etenkin heinä- ja elokuussa. Laji aloittaa lennon kesäkuussa, mutta jatkaa syyskuulle kesetien välillä kivikoissa, rakennuksissa tai erilaisissa rakennelmissa. Synkkämaayökkösen toukka elää hiekassa. Lajia esiintyy Etelä- ja Keski-Suomessa ja koko Pohjanmaan rannikkoalueella.

Nykytila ja uhkatekijät

Synkkämaayökkösen taantumiseen johtaneita syitä ovat avoimien alueiden sulkeutuminen, maanpinnan liian tehokas käsittely tai pinnoittaminen, elinalueiden pirstoutuminen ja kuloalueiden väheneminen. Lajin esiintyminen painottuu nykyisin uuselinympäristöihin, jotka korvaavat sen alkuperäisiä elinalueita. Uuselinympäristöissä laji voi olla varsin runsaskin. Lajille sopivia hietikkoja ja ranta-alueita uhkaavat maankäytön muutokset sekä umpeenkasvu niitto- ja laidunnuskulttuurin vähennyttä.

Hoitosuositukset

Synkkämaayökkösen elinympäristöinä käyttämät uuselinympäristöt ovat lajille hyvin tärkeitä. Vanhoja sorakuoppia ei tulisi metsittää. Avoimia sorakenttiä ei myöskään tulisi päällystää. Metsäisillä alueilla synkkämaayökkönen hyötyy puuston avaamisesta ja maanpinnan rikkomisesta sekä valoa lisäävästä raivauksesta. Huomioitavaa on, että luonnontilaiset hiekkarannat, katajakedot ja puuttomat hiekkadyynit ovat luonnonsuojelulain (1096/1996) perusteella suojeltuja luontotyyppinä eikä niitä saa muuttaa niin, että luontotyyppinä ominaispiirteiden säilyminen vaarantuu. Näiden luontotyyppien sekä harjujen paahdeympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen, luonnonhoitotoihin ja vapaaehtoiseen suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Junninen, K. ja Similä, M. 2011. Metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon opas. Metsähallitus B 157. Helsinki. 191 s.
- Luonnonsuojelulaki 1096/1996. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096>. Viitattu 10.11.2022.
- Silvonen, K., Top-Jensen, M. & Fibiger, M. 2014. Suomen päivä- ja yöperhoset – maastokäsikirja (A field guide to the butterflies and moths of Finland), Oestermarie, 822 s.
- Suomen Lajitietokeskus, pihlajayökkönen. Saatavilla: <https://laji.fi/taxon/MX.63051>. Viitattu 10.11.2022.

Kuva: J. Tyllinen, CC-BY-NC-4.0, [Laji.fi](https://laji.fi)